

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGŐLETTÉNY ÉS 42-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva:
Egész évre . 12.- kor. Negyedévre . . 3.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy óra . . . 1.- kor.
Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő:
SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó:
HOROVITZ ZSIGMOND.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve:
Egész évre . 18.- kor. Negyedévre . . 4.50 kor.
Félévre . . . 9.- kor. Egy óra . . . 1.50 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Piac-u. 12. (Nagytemplomtér felől.) Telefon 330.

A szeretet a politikában

Az ünnepi hangulatu mungók ajtatatos szemforgatással cikkeztek és szónokoltak a napokban arról a nagy szeretetről, mely Jézus tanítása szerint kötelessége volna minden embernek a felebarátja iránt. Elvárják tehát, hogy az ellenzék férfiai is szeressék vagy legalább is kiméljék az ő becses személyöket. Arról is beszéltek, hogy kölcsönös megértéssel, a félreértések elkerülésével igyekezzünk mindnyájan a hazajavát munkálni.

Szép papos beszéd, meg kell adni. Azt azonban megkérdezzük, hogy hol voltak ők a nagy szeretetükkel a választások idején, mikor tüzzel-vassal irtották az ellenzékét, mikor azelőtt soha nem használt fegyverekkel, a veztegetések horribilis mértékével, a megfélemlítés legkiméletlenebb módjával, a hazudozások, ígérgetések non plus ultrájával és el nem számlálható fortélyoskodásokkal nemcsak egyeseket, de egész osztályokat tettek tönkre vagy tettek megalázódó, meglapuló rabszolgákká.

Mélyen tisztelt mungó uraságok, mi szeretjük önöket, mint felebarátainkat jobban, mint megérdemelnék. Ha nem így volna, ha érdemük szerint bännék

el önökkel a megcsalott nép, akkor önök egyszerűen nem léteznének már.

Hogy miképen pusztultak volna el, az egészen mellékes, csak annyit jegyzünk meg, hogy némely türelmetlenebb nép sokkal másformább embereket is juttatott már lámpavasakra.

Képzeljék el csak például, hogy miként viselné magát a francia nép azzal a franciával szemben, aki azt hirdetné, hogy Francia- és Németországnak legyen közös bankja és vámuniója, mert így nagyobb közgazdasági súlyt képeznének s jobban boldogulnának. De ne emlegessük a tüzet és vizet, egy kised Balkán-állam népe is felháborodnék, ha p. o. a mi szép monarchiánk pártfogó kebelére ajánlaná valaki az országukat csak egyszerű gazdasági közösség tekintetében is. S ha az illető nemzet fia volna az, aki ilyen hangoztatna és otthon cselekedné azt, bizony körülbelül kifordítanák a bőréből.

Önök pedig az ilyen fajta tévtanokat itthon, fülünk hallatára, minden félelem és tartózkodás nélkül hirdetik és a hajuk szála sem görbül meg érte. Hát nem szép az tőlünk, hogy meghagyjuk önöket a bőrükben. Hát van még a világnak nálunk türelmesebb népe.

Mi nagyon is jók vagyunk, ne tes-

sék hát nekünk jobb erkölcsöket kívánni.

Hanem igenis mi bátrak vagyunk ezeket a jó erkölcsöket komolyan visszakínálni és követésre ajánlani.

Méltóztassék csak egész komolyan a tükör elé állani s jól a szeméi közé nézni az ott ékeskedő alaknak. De ne méltóztassék nevetni, se kacintani, hanem illő komolysággal tessék bele fenyegetni abba a tükörbe és azt mondani: amit hirdetsz magad sem hiszed, hitvány anyagi érdekekért megtagadod lelked jobb világát és elrontod álmaidat vagy már el sem rontod; javulj meg, ha még javulhatsz!

Hát kérem tisztelt munkátlan tagjai a nemzeti munkapártnak, ha tisztán önről van szó, nem meglehetné-e önök ezt a tükörjelenetet s nem megkezdhetné-e a vezeklést és bűneik jóvátételét mindjárt a véderőtörvény tárgyalásánál.

Nem állhatnának-e önök egész nyíltsággal és határozottsággal a nemzeti érdekek és álláspont mellé. Vegyék követendő példaként a megboldogult szabadelvű párt utolsó napjaiban megnyilatkozott szép felbuzdulását sok akkori ősmameluknak. Hogyan csatlakoztak akkor azok minden hátsó gondolat nélkül

Rokokó.

— A méltóságos asszony várja az orvos urat, — mondta a komorna.

A hatalmas szárnyas ajtó megnyílt. A Diva kíváncsi tekintettel fogadta a belépőt. Az elfogódottság egy pár kedves meleg pillanata elnémitotta a hangos üdvözléseket. Egymásra nézett egy pár ember, akit három évtized távola idegenné tett. Akik egykor nagyon szorosan együvé tartoztak az ifjuság, a vágy és mámor, szerelem mindennél erősebb kötelékeivel.

A férfi még mindig diadalmas, imponáló megjelenésű. Olyan volt, mint a Dorré „Mózes”. — Hatalmas, széles vállu, ragyogó szemű. A profilja a legszebb, legnemesebb férfi arc: finom keskeny száj, csodálatos szép fehér fogor és classicus szépségű orr. — A haja fehér, itt-ott látni, inkább sejtetni engedett fekete foltokat, amikből következtetni lehetett, hogy az a sűrű ezüstös haj valamikor korom feketén övezte a legszebb férfi arcot.

A férfi némán meghajolt. A Diva egy-két lépést tett előre, azután feléje nyújtotta mind a két kezét.

— Megismert? — kérdezte most a férfi — és a szemébe nézett az elegáns asszonynak, aki után évtizedeken át az egész nyugat ifjalsága bomlott.

— Ezer közül is felismertem volna, — válaszolt az asszony — és a szeme felragyogott a régi bájos huncutsággal, a régi diadalmas lobogással.

— Maga a fiatalság genie-je — mondta a férfi, hogy szembe ültek egymással az elegáns hotel-salon nagy, kényelmes fauteuilben. — Maga sem változott meg, csak a haja lett fehér, — Adta vissza a bókot a szép asszony.

— Ne csufolódjék — tiltakozott amaz.

— Bizony én megfihéredtem: a ragyogóját!

— De maga a grófné hány száz embert juttatott azóta az én sorsomra? Bizonyosan egy egész légiót. Talán maga sem tudja. Maga édes Asszonyom örökké fiatal marad. Maga az élet is tehetetlen ennyi bájjal szemben. Az időt is megvesztegette örök ifjuságával. Mint egy második Ninon Lenelos elbolondítja még azoknak az unokáit is, akiknek már a nagyapái is Magáért lánogáltak. — Szerencse, hogy nincsennek gyermekeim és így unokáim sem, különben Maga csak úgy csavarná a fejüket, mint nekem, hány évvel is ezelőtt?

— Pszt, — udvariatlan ember, — tiltakozott kacagva az asszony, — és a kezét tréfásan a férfi szájára tette, — csak az

évekről ne beszéljünk. Maga udvarol, mint egy hidalgó és szépelegve a legnagyobb gorbáságokat mondja. — Egy szót sem az évekről.

— Mi most a novella-írók kedvenc témája vagyunk. — Egy roccoco-pár. Egy színésznő, aki mint kórta leány belészeretett egy husz esztendő medicusba. — Még most is magam előtt látom. Milyen hatalmas nagy fekete fiu volt. De milyen veszedelmesen fekete és milyen villogó szemű.

— Hát arra emlékszik-e, mikor felszökött hozzám? — Bécsbe egészítette ki a Diva a férfi reminiscenciót. — Mindenre emlékezem — folytatá élenken — és kacagott a szeme, az egész kedves beszéd arca, — és majd én mondom el magának a kirándulás részleteit, hogy lássa, hogy mindenre emlékezem.

— Hát igen egy szabadnapom volt, mikor nem kellett játszanom a színházban, talán valami ünnep is volt. — Csakhogy én felszöktek Pestről Bécsbe. — Kikocsiztunk a Práterbe, vacsoráztunk fényesen, talán még pezsgőztünk is. — Én bántam a maga nagy fényűzését. Mert maga borzasztóan komoly és pontos és takarékos ember volt mindig. Tudom, engem is korholt folyton könnyelműségemért és bohém temperamentumom-

Mindennemü kézimunka anyagokat dus választékban raktáron tart
Talhammer Hermine előnyomda és kézimunka üzlete Szent-Anna-utca 1. sz.

a nemzeti ügyhöz, hogyan tessékelték ki maguk közül éppen Héderváryt, az önök mostani urát és parancsolóját.

Igaz, hogy a szabadelvű pártnak éppen ezzel véget vetettek. De kérjük: nem volt-e szép az a vég? Nem a nemzet dicsőségére szolgált-e a megemlékezésnek az a jelenése. Ezzel az egész szabadelvű párt expiálta magát a mult-jáért.

Inszenálják önök is minél hamarabb ezt a szép jelenetet. Az a kis pénz, amit a választások idején elköltöttek, ne fessélyezze önöket. Istennek tetsző dolgot cselekszenek, higgyék el, ha ott hagyják azt a csunya helyet és szerepet, amelyre önök ez idő szerint, anyagi érdekből vagy más okból kárhóztatva vannak. Ismételjék meg a szabadelvű párt feloszlásának dicső jelenetét.

Akkor azt mondjuk: éltesse az Isten önöket, amikor meghalnak. És akkor nagyon fogjuk önöket szeretni. Paeig most is szeretjük.

Nomis.

mért, áldott nemtorődömségért. És én mindig megígértem, hogy megjavulok, hogy komoly nő leszek, hogy takarékoskodni fogok. Természetesen mindez csak írott malaszt maradt. Sosem változtam meg. Még ma is a régi javithatlan bohém asszony vagyok. Aki az élet szépségeinek minden kínálkozó percét mohó gyönyörűséggel élveztem.

— Én nem váltottam meg. — De egyszer sikerült magát is könnyelművé tenni. — Mondja csak — akkor el is felejtettem megkérdezni, — akkor más volt a dolgom — kacagott a szemével — honnan szedte maga azt a sok pénzt akkor arra a fényes emlékü mulatozásra?

— Aznap kaptam meg otthonról az egész havi gage-mat, — mondta a férfi nevetve.

— És mi szerencsésen a nyakára hágtunk egy éjszaka ugy-e. No és mit csinált egész hónapon át? — érdeklődött a nagy Diva, aki vagyont érő brilliánsokat hordott fülében, nyakán, karján és ujjain.

— Koplaltam egész hónapon rendületlenül, akár egy trappista szerzetes. Böjtöltem és vezekeltem: kenyéren és vizen éltem.

— Szegény fiam — csapta össze kezét az asszony — ha én tudtam volna! — Én csak arra gondoltam, hogy milyen szép volt minden. Talán jobb is, hogy eltűntem az élet-

Khuenék bécsi tárgyalásai.

Audiencia a királynál.

Döntés a magyar nyelv ellen.

Bécsben most folynak azok a tárgyalások, amelyek előre bejelentett eredménye az lesz, hogy a katonai kérdések, illetőleg a véderőreform dolgában megegyeznek. Az ütközőpont még mindig a katonai bíraskodás nyelve, amelyre vonatkozólag félhivatalosan már előre híresztelték, hogy a közös hadsereg ama vádlottjaira nézve, akik magyar állampolgárok, a tárgyalás nyelvét az eddigi tanácskozások folyamán már teljesen rendezték.

Bécsi informált körökben azt mondják, hogy magát az új véderőtörvényt illetőleg is vannak még differenciák, amelyek a közös hadsereg által védett terület megjelölésének terminológiájára vonatkoznak, míg a katonai bíraskodás nyelve tekintetében nem tisztázták, hogy milyen nyelven tárgyaljanak azokkal a vádlottakkal, akik magyarul és németül tudnak. Az osztrák kormány ezekben az esetekben a német szolgálati nyelv használatát kívánja, míg a magyar kormány a magyar államnyelvet próbálja érvényesíteni. Ez a bécsi információ ellentmond a magyar kormány félhivatalos nyilatkozatának s egészen bizonyos, hogy ma meglesz a megegyezés, még pedig a magyar nyelv rovására.

Mai bécsi híreink itt következnek:

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma délelőtt a magyar Házban hosszas tanácskozást folytatott Hazai honvédelmi miniszterrel és Lukács pénzügyminiszterrel. A miniszterelnök ezután fél 11 órakor az osztrák miniszterelnökségre ment, ahol Bienerth báró miniszterelnökkel a véderőjavaslatról tárgyalt. A király Khuen miniszterelnököt 2 órakor magánkihallgatáson fogadja, amelyen a miniszterelnök az eddig folytatott tanácskozásokról tesz jelentést. (M. T. I.)

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök a kora délelőtti órákban Vértessy Géza államtitkár jelentését fogadta és azután Lukács és Hazai miniszterekkel tanácskozott hosszabb ideig. Fél tízenegy órakor Khuen-Héderváry

gróf az osztrák miniszterelnökségi palotába ment, hogy Bienerth báró osztrák miniszterelnökkel tanácskozzék. Khuen-Héderváry gróf délután két órakor Schönbrunnban magánkihallgatáson jelenik meg a királynál. Lukács László pénzügyminiszter feleségével az első vagy második délutáni gyorsvonattal utazik vissza Budapestre. Hazai Samu honvédelmi miniszter, aki délelőtt a közös hadügyminisztériumban a véderőtörvény reformjáról való tárgyalásokat folytatta, délután öt órakor utazik vissza a magyar fővárosba. (Bud. Tud.)

A braunschweigi uralkodó herceg és az Esperanto nyelv.

Hogy a külföldön már a legmagasabbnak nevezett uralkodói körökben is mennyire érdeklődnek az Esperanto nyelv iránt, annak kiváló bizonyítéka az is — a többek között, — amint itt e lap t. olvasóinak elmondandó vagyok.

Ez év február 18-án este 8 órára a braunschweigi uralkodó herceg kastélya nagy termébe körülbelül vagy 40 tagból álló társaságot hívott meg, kik között voltak miniszterek, magas rangú katonák és polgári méltóságok, az iskolák, s a kereskedelem képviselői stb. Pont 8 órakor megjelent maga az uralkodó herceg, a hercegné és vagy 10 tagból álló kísérete.

Célja az értekezletnek az volt, hogy az Esperanto nemzetközi nyelvet s a vele összefüggésben levő kérdéseket megismerjék és megbeszéljék.

E helyen különösen felhívom e lap t. olvasóinak a figyelmét az ott — német részről — felemlelt indokokra és érvekre s próbálják magyar szempontból is mérlegelni az ott felhozottakat. Hiszem, hogy csak hasznunk lehet nekünk magyaroknak ez összehasonlításokból.

Nem akarom pontról-pontra követni az értekezlet menetét, csak rövid kivonatot adom egy Esperanto nyelven megjelent tudósítás alapján az ott történteknek.

Az uralkodó herceg egy berlini tudóst, jó nevű esperantistát hívott meg és kért fel előadónak, ki röviden ismertetvén az Esperanto nyelvet, kifejtette e nyelv rendkívüli gazdaságát, mint amelyen minden elképzelhető eszmét a lehető legegyszerűbb eszközök segítségével s mégis sokkal szabatosabban ki lehet fejezni, mint akármelyik nemzeti nyelv által. Különösen behatóan foglalkozott e nyelv gyakorlati fontosságával a kereskedelem, a tudomány, a turisztaság s általában a nemzetek közötti érintkezés tekintetében.

Azon ellenetesen, hogy a kereskedők eddig még nem sok hasznát vették az Esperantonak, megjegyzé, hogy biztos tudomása szerint sok nagy kereskedő cég jó eredményel és kiváló haszonnal alkalmazza az Esperantót, ugy levelezésnél, mint árjegyzékek kiadásánál, mert míg eddig 4-5 nyelven kellett árjegyzékeiket elkészíttetni, most elég, ha Esperanto nyelven adják ki, a mi nagy költségkiméleést jelent. De ha most még nem volna is haszna az Esperantóból a kereskedelemnek, de majd lehet és lesz is. Hogy akarnánk ott aratni, ahol még nem is vetettünk? Előbb vessünk, azután várjuk meg, mig a magvak kicsíráznak, kikelnek s a gyenge növény kifejlődik s csak azután következik az aratás, ... a haszon nyerés. Most még ha nem beszélhetünk is az Esperanto nagy hasznáról a kereskedelemben, de igenis beszélhetünk annak hasznosságáról, hasznos voltáról.

Neveléstani szempontból azt vetették az Esperantonak az iskolákban való tanítása ellen, hogy az amugy is túlterhelt tanulóifjúságra ez elviselhetetlen terhet róna. De meg ha olyan könnyen megtanulható e nyelv, hát

ből, ugy-e? Sohase lett volna magából gazdag ember. Mig így...

— Ne sajnáljon — mondta a férfi. — Szép volt. Érdemes volt. Ma is megtenném, ha rákerülne a sor.

— Én tizenhat éves voltam — mondta az asszony mintegy mentegetődzve. Csacsi, gyerekes, eleven fruska. És magát — azt hiszem — szerettem.

— Én husz — mondta a férfi. És én nemcsak hiszem, de tudom, hogy szerettem azt a széke, huncut, eleven kis leányt, akit ma „Méltóságos Asszony”-nak kell szólítanom.

Mindketten megilletődtek. A Diva elmélázott. És zajos vidám életéből az emlékezés aranykőden keresztül a legszebbnek, a legigazabbnak, a legemberibbnek látta ezt az epizódot. Mert a lelkével is hozzátartozott a párjához. Mert szerette.

— Be kár megvénülni — mondta aztán hirtelen — és melegen, szomoruan, resignacioval ismételte: Be kár, be kár...

A krónikás, ki ezt a félig való, félig álmodott idyllt betűkbe szedi, — ugy szeretné meginterwiewolni a Divát és a barátját. Szeretném megkérdezni a szerelmem örökifju Vestalínájától, szeretném megkérdezni Grand-seigneurtól, a Savoir-vivre nagymesterétől, hogy a szerelmem-e az örökifjuság titka? ...

Blous, Alj, Pongyola, Tavaszi újdonságok már dus választékban raktára érkeztek. **Márton Ferencz** „Harisnya királynál” Degenfeld-tér 8. szám a. **Olcóság!** Pongyola már 2 forint 25 krtól kezdve.

tanulják meg az iskolán kívül. Igaz, hogy e nyelv zseniális alkotás s nagyon valószínű, hogy célját, — hogy i. i. általános nemzetközi nyelvvé legyen, — előbb-utóbb eléri, de szülő épen ebben látja saját kedves anyanyelvére való káros hatását, mert akadályul szolgál a német nyelvnek az egész világon való elterjedésére.

Előadó kimutatta, hogy az Esperanto bevezetése az iskolákba a tanulóknak nem okoz kárt, sőt ellenkezőleg hasznos lenne, mert általánosan ismeretes, hogy az eredményes jó tanítás legfőbb lényege (ne mondjam: titka) abban áll, hogy az egyszerűbből az összetettebbre, a könnyűről a nehezebbre, az ismertről az ismeretlenre vezessük tanítványainkat. Eddig az iskolákban ellenkezőleg jártak el. (Ép úgy, mint nálunk.) Ha legelső idegen nyelvként az iskolákban az Esperantót tanítanák, mely egyszerűségénél fogva a lehető legkönnyebben megtanulható, ez által a tanulóknak könnyen megismernék minden nyelvnek a vázát, a mintáját és erre építve, bármely más ó vagy modern nyelvet sokkal könnyebben megértenének, meg tudnának tanulni. Tehát az Esperantónak az iskolákban való tanítása csak hasznára és könnyítésére lenne a tanulóifjúságnak.

Maga az uralkodó herceg felemlítette, hogy a különböző nemzeti nyelvek között a világhegemoniáért való küzdelem kikerülhetetlen, sőt már meg is kezdődött. E tekintetben az angol, francia, spanyol, orosz és holland nyelvek versenyeznek a német nyelvvel és több mint bizonyos, hogy nem a német nyelvnek van legfőbb kilátása a győzelemre, mert azt megtanulni nagyon nehéz (a szavak nyelvtani nevei, stb. miatt). Már a középkorban volt világnyelv, amennyiben a latin nyelv volt az egyháznak, a tudományak, a művelteknek a nyelve. Később hosszú időn át, sőt némileg még ma is a francia nyelvet tekintik nagyon sokan a műveltek általános nyelvül. De a történet világosan mutatja, hogy azok mind kudarcot vallottak. Hát miért ne lehessen megpróbálni a dolgot új iton, egy mesterségesen készített nyelv segítségével, a mely talán jó eredménnyel jár.

Egyik esperantista vendég előadta, hogy miután a nyelvek felett való világhatalomért lényegesen már is nagy küzdelem folyik a nagy nemzetek nyelvei között, nagyon valószínű és nagyon féltő, hogy e küzdelem a német nyelv bukásával fog véget érni, ha valahonnan segítség nem érkezik. Mert a világnyelv eszméje magában foglalja a többi nemzeti nyelvek felett előnyt nyert egyetlen nemzeti nyelvnek az egyeduralmát és ez a versengő (s általában a többi) nemzeti nyelvek élethalál harcát jelenti. Azért mi németek hálásak lehetünk az Esperantó iránt, mert ez jön segítségünkre és így elhárítja nemzeti nyelvünkről a különböző okvetlenül bekövetkezendő veszedelmet.

Az Esperanto tulajdonképpen rövid kivonata az európai nemzeti nyelveknek. Minden nemzet megtalálja benne a maga nyelvéből, azt, ami jó; a románok a külső alakot, a germánok a belső szellemet, — tehát ha az Esperanto lesz az általános nemzetközi nyelv akkor egyellenegy nemzet sem lesz sem legyőzött, sem győző, épen azért az Esperantót minden nemzet elfogadhatja, mint közös együttes megegyezést egyhangulag és megalázkozás nélkül.

De még más vége is van a botnak!

Tegyük fel, hogy a német nyelv kerülne ki győztesen a küzdelemből és így ez lenne világnyelvvé. Mi következne ebből? Mivé lenne a különböző nemzetek kiejtése következtében. Kétségtelen, hogy rövid idő alatt egész a felismerhetetlenségig elferdítették, eltorzították. Gondoljunk csak pl. a francia nyelv sorsára, mivé tett az az Angliát meghódító normannok szájában vagy az angol nyelv sorsára a kínaiak kiejtése szerint. Vajon lehet-e célja igaz német embernek, hogy a német nyelv ilyen pidszin-angol nyelvhez

hasonlóvá váljék? Ettől a sorsától okvetlenül meg kell óvni a német nyelvet. Ne legyen a német nyelv szolgálja más nemzeteknek, hogy e szolgálatában ne semmisüljön meg. Épen azért a német esperantisták nemzetközi érintkezéseikben másik, egy mesterségesen készített nyelvet óhajtának használni, az Esperantót, mely a megsemmisülés veszedelmétől sokkal jobban meg van óva, mert ezt zseniális megalkotója már kezdettől fogva szándékkal úgy készítette, hogy a lehető legjobbféle nép kiejtés- és beszédmódjával megfelelő legyen. Azonkívül ez a nyelv erős és változhatatlan alapra van helyezve, miért is remélhető, hogy ez a nyelv, az Esperanto az általános nemzetközi használatból eredhet mindenféle veszélynek kétféleképpen ellene tud állani. Tehát épen a német haza és nyelv iránti szeretetből kell teljes lélekkel az Esperanto nyelv elterjesztésén munkálkodni.

Az uralkodó herceg miután még megjegyezte, hogy az Esperanto nyelv kérdése méltán megérdemli minden embernek a teljes figyelmét, különösen 3 pontra nézve óhajtott felvilágosítást, nevezetesen, hogy a különböző nemzetbeliek eléggé egyformán ejtik-e ki az esperanto szavakat? Vajon a mostani egyforma kiejtés nem fog-e idővel különböző szójárásokba széttagozódni az Esperantóban is? Végre vajon lehet-e alkalmazni az Esperantót a diplomacia nyelvül, továbbá nemzetközi szerződések és törvények szerkesztésénél?

Az első pontra megfelel az a körülmény, hogy az eddig megtartott hat nemzetközi esperanto-kongresszuson, az azokon részt vett több mint 40 különféle nemzetbeli tag minden különösebb nehézség nélkül teljesen jól megértették egymást.

Az Esperantóban szójárások keletkezéséről nem lehet tartani. Szójárások ugyanis úgy képződnek, hogy ott, ahol nagy tömegben egymás közelében lakó egyének nemörödségből helytelenül ejtik ki a szavakat, ez közöttük elterjed, általános használatba jön, szokássá lesz. De idegen nyelvet — tehát az Esperantót is — nem beszélhetik sehol kellő figyelem nélkül, mert csak idegen nyelvekkel szemben használják, ezért a nyelvjárás keletkezésének legfőbb feltétele teljesen hiányzik az Esperantónál.

Végre diplomáciai használatra az Esperanto minden más nemzeti nyelvnél sokkal alkalmasabb. Most pl. nemzetközi szerződések kötésénél a nemzetközi szerződéseket a szerződő két nemzet nyelvén két egymással teljesen egyenlő értékűnek elismert, tehát két (külön nyelvű) eredeti példányban állítják ki, de mert két különböző nyelven ugyanazon eszmék nem fejezhető ki teljesen megegyezőleg, igen gyakran megtörténik, hogy az ilyen különbözőségekből vélemény eltérés sőt egyenlenség származik; míg az Esperanto nyelv használata mellett ez nem történhetik meg, mert a nemzetközi szerződések egy nyelven — Esperantoul — lennének kiállítva és így csak egy eredeti szöveg lenne, melynek szavai nem ferdeíthetők el; az Esperanta szavak jelentései pedig a hivatalos Esperanto szótárban egyszer s mindenkorra szabatosan meglennének határozva; nyelvtani viszonylatai pedig senki által félre nem érthető módon vannak szabályozva: így a félreértések teljesen ki lennének zárva.

A nyert felvilágosítások az uralkodó hercegre nem maradtak minden hatás nélkül.

Az értekezleten megjelentek élénk érdeklődéssel viseltettek a bemutatott Esperanto irodalmi termékek iránt.

Végre közkívánatra az előadó remekül elszavalta Heine „Alomban” című költeményét Esperanto fordításban.

Németországban a braunschweigi uralkodó herceg ily irányu érdeklődése az Esperanto iránt nagy és jótékony hatású lett az Esperanto terjedésére. Vajha magyar hazánk

fiai is méltán megérdemelt figyelemben részesítenék az Esperanto nemzetközi nyelvet, mely ránk magyarokra nézve nemzeti, nyelvi, művelődési és még több más tekintetben sokkal, de sokkal nagyobb fontosságu, mint akár a németekre is.

Közi: **Török Péter.**

Debreczeni Agrárbank Szövetkezet

PIACZ-UTCZA 79.

Kölcsönöket nyújt kezesség, betéltáblázás mellett, értékpapi vagy bármilyen biztosíték fedezete mellett 5, 10, 15 évre.

Elfogad betéteket a legmagasabb kamatoztatásra Tisztviselői kölcsönök életbiztosítással kapcsolatban. Felvilágosítást készségesen nyújt az intéze gazgatósága.

SZINHÁZ.

* **Hercegisasszony.** Lehár szenzációs sikerű operettje, melynek minden előadását eddig telt ház nézte végig, ma és holnap újra színre kerül. Ma csütörtökön B. bérletben, holnap pénteken pedig C. bérletben. A főbb szerepeket csak úgy mint eddig Zilahyné S. Vilma, Jakabffy Jolán, Rónai Hermin, Horváth, Torma, Deésy, Kemény és Nádor játsszák.

* **Bábjáték.** Pierre Wolf a Nemzeti Színházban nagy sikerrel színre került színjátéka szombaton kerül nálunk először bemutatásra. Az érdekes újonság, mely Párisban egész télen át uralta a műsort, a szintársulat egész vigjátéki személyzetét foglalkoztatja. A Bábjáték főbb szerepeit T. Csige Böske, Huzella Irén, Rónai Hermin, Uti Gizella, Jászay Olga, Thury, Pataki, Kardoss, Kemény, Deésy játsszák.

Tömeges lovagias-ügy.

Egy iskolai pofon miatt.

Országgraszoló szenzációja van egy nagyváradi középiskolának. Egy kissé hevesvérű fiatal tanár arculvágott egy feleselő kis nebulót, a gyerek apja pedig lovagias uton kért elégtételt a gyermekét ért sérelemért. Az ügy most már annyira bonyolódott, hogy négy kihívás is történt, belekeveredtek maguk a segédek is. Féltős, hogy, amint a többi nagyváradi példaadásokkal szokásos, ezt is ország-szerte utánozni fogják és ez nem nagyon rózsás jövő a fiatal és hevesebb temperamentumu tanárookra nézve.

Maga a bajt okozó affér még január hónapban történt, azóta egyre tart a sajátságos ügy. Mind a segédek, mind pedig a felek azonban most is oly mereven megtagadják a felvilágosítást a dologról, hogy csupán egyes részletei kerülnek most nyilvánosság elé.

Egy nagyváradi iskolában egy temperamentumos fiatal tanár „tettleg inzultált” egy tizenkét éves, feleselő kis lurkót. A tanár egyáltalán nem rettegett alakja az illető középiskola tanári karjának, sőt ellenkezőleg, szeretik a diákjai. Annál nagyobb volt tehát az ifju professzor meglepetése, mikor két jól-fésült fiatalur állított be hozzá még aznap délután.

— Felünk, . . . kereskedelmi utazó nevében elégtételt kérünk a fián esett inzultusért. Kérjük, nevezze meg a segédeit.

A tanár nevetett, Tréfára vette a dolgot. Komoly képpel kijelentette, hogy sajnálja ugyan a sérelmet, de érte semminemű lovagias elégtételt adni nem hajlandó azon egy-

Modern

CIMFESTÉSZETI

műterem
BURAY IMRE

DEBRECZEN, HATVAN-U. 6. — Szolid, olcsó és pontos munkát készít.

szertü okból, mert az iskolai fenyték sohasem szolgálhat lovagias eljárásnak alapul.

A segédek ezt kétségbevonták és megjegyezték, hogy semmiféle kodex erről nem intézkedik. Ezután felük részéről az ügyet a lovagiasság szabályai szerint befejezettnak nyilvánították, fogták a ciindert és eltávoztak.

Két héttel később a Sas passzázsban megtámadta a kereskedelmi utazó a tanárt, inzultálással fenyegette, és megtiltotta neki, sértő szavakban, hogy ezentul a fiához nyuljon. A tanár, minthogy nem volt más eszköze a megtorlásra, két segédet küldött az utazóhoz, és most már ő provokáltatta.

Az utazó hivatkozott ismét megnevezett segédei útján az előbbi, még mindig betejezetlen lovagias ügyre, továbbá arra, hogy: aki a gyöngye gyerekeit veri, az nem lovagias ember, nem volt hajlandó lovagias elégtételadásra.

Az utazó levele, melyet átadtak a tanárnak, eléggé érzékenyen érintette a professzor segédeit is, annyira, hogy mindketten segédek neveztek meg és magyarázatot, esetleg lovagias elégtételt kértek a kereskedelmi utazótól. Az utazó azonban lent járt Biharmegye déli részén, a fakereskedőknél, tehát nem találtak otthon, a hat segéd csak a névjegyüket hagyták a lakásán.

Három nappal ezelőtt megérkezett az utazó s azonnal hozzáfogott, hogy elintézzé ujjabb lovagias ügyeit. A fiatal tanár két segédéhez leveleket küldött, sajnálkozik a félreértésen, ő a tanárt sem akarta sérteni, az inzultus nem a személynek szólt, hanem a tanárnak, aki pofoz. A két segédtől pedig bocsánatot kér az esetleges sérelemért.

Igy végződött a bonyodalmas párbaj-ügy, vér nélkül, lovagias elintézés nélkül, vagy akár ezekkel is, ahogy akarjuk. Valószínű, hogy ezentul jobban óvakodnak a tanterfiak, hogy az 5-15 éves fiukat „tettleg inzultálják”, mert kitudja, nem akad-e száz ilyen lovagias szülő?

Nyomdába tanulónak felvétetik egy fiu.

Piacz-utca 12. sz.

A mexikói forradalom.

Áll a harc.

Newyork, április 19. Agua Prietából jelentik: A felkelők zöme rendben visszavonult a város déli részén lévő hegyekbe és egyesült három nyugatról jövő felkelő hadosztályllyal. Az elesettek és sebesültek számáról csak becslések állanak rendelkezésre, melynek adatait azonban általánosan helytelenül alacsonyoknak tartják. Eszerint a kormány csapatok részéről öt ember elesett, négy megsebesült, a felkelők részéről nyolc elesett, négy megsebesült. Chihuahuaiból jelentik, hogy Madero felkelővezér atyja, egyik fia és egy harmadik tárgyaló odaérkeztek, hogy mindkét pártot a békefeltételekről való megegyezésre bírja. Mint azt „Evening Post” washingtoni levelezője állítja, a legjobban értesült körök meg vannak győződve arról, hogy Diaz elnök visszalépése közvetlenül küszöbön áll. Moxikó városból jelentik az „Evening Post”-nak, hogy a kongresszusban javaslatot nyújtottak be az általános választójogról.

Mexikó, április 19. Az itteni külügyi hivatal a washingtoni mexikói junta elnöke felszólította, hogy fegyverszünetet igyekezzen

létrehozni. A külügyi hivatal azt válaszolta, hogy az eszmével a kormány rokonszervez.

Washington, április 19. Taft elnök Cullom, a szenátus külügyi bizottságának elnökével és Sulzer, a képviselőház külügyi bizottságának elnökével tanácskozott a mexikói helyzetről. Cullom azon a nézeten volt, hogy ez alkalommal nincs ok intervencióra. Cullom megígérte, hogy a kongresszus nem fog elhamarkodva cselekedni, de amellett foglalt állást, hogy a határhoz közel lakó amerikai polgárok veszély elől való megvédése céljából a határ mentén 5-10 mérföldnyi semleges zónában kellene megegyezni.

London, április 19. Mexikóból jelentik: Juarezben minden órában várják a felkelők támadását. A városnak a helyőrsége mintegy 750 ember, megvan erősítve és ezenfelül annak is védik. Hétfőn éjjel mintegy kétezer felkelő állt a város előtt Madero Raoul, a felkelővezér fivérének a parancsnoksága és vezetése alatt. Azoknak a felkelőknek egy része, kik Agua Prietóból kivonultak, szintén Juarezbe ment.

Tűzhalálra ítélte a családját.

Vadállatias apa.

Bartiola Vaszyly szurdoki lakos már huzamosabb idő óta rossz viszonyban élt apósával: Csornej Demeterrel. Oly nagy volt az após és a vő közti harag, hogy két évvel ezelőtt Bartiola Vaszyly egy izben megleste a mezei munkáról hazatérő apósát és kést rántva az öreg ember nyakszirtjébe döfte. Csornej Demeter akkor kiheverte a súlyos sérülést, de élete egy percig sem volt biztonságban.

E napokban Csornej Demeter, a vele együtt lakó másik veje Argyellán Péter és feleségével pihenőre tért, amikor kétségbeesetten sikoltó gyermekhangra lettek figyelmesek.

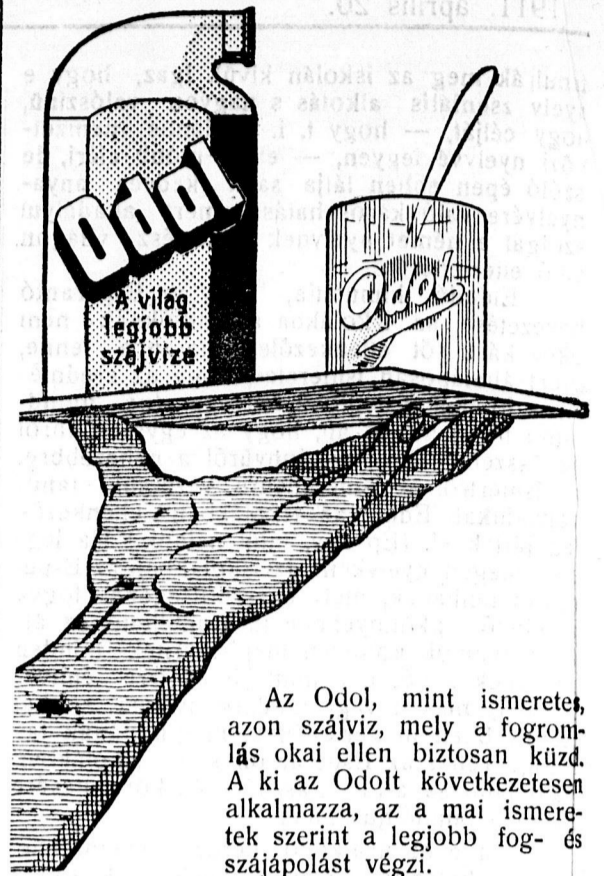
— Apa! Ne gyújtsd fel a nagyapa házat!... Vigyázz nagyapám! Felgyújtják a házat! — sikoltotta a gyermek.

A házbeliek az ablakhoz siettek és ekkor megdöbbenve látták, hogy Bartiola Vaszyly egy csomag gyufával lángba borította a sertésőt tetejét s melléje áll 10 éves kis leánya, aki segélykiáltásaival egyre figyelmezteti a házbelieket az őket fenyegető veszélyre. Csornej Demeter, Argyellán Péter és a felesége rémülten siettek az ajtó felé, melyet azonban valaki abban a pillanatban kívülről bereteszelt, úgy, hogy hárman sem tudták kifizíteni.

A sertésőlről a háztetőre csaptak át a lángok és már javában égett a ház, amikor Argyellán Péter bezuza az ablakot, kiugrott az udvarra és életveszélyes helyzetükből kimentette a házbelieket.

Dacára annak, hogy a falu vészharangjának kongására mindenki a helyszínére sietett és menteni segített, Csornej Demeter háza a lángok martaléka lett.

A csendőrség Bartiola Vaszylyt elfogta és átadta a máramarosszigeti kir. ügyészségnek.

Az Odol, mint ismeretes, azon szájviz, mely a fogromlás okai ellen biztosan küzd. A ki az Odolt következetesen alkalmazza, az a mai ismeretek szerint a legjobb fog- és szájpolást végzi.

UJDONSÁGOK

— **A városi tanács köszönete.** A következő sorok közzétételére kértünk fel: A Bészler Károly árvaszéki elnökünk elhunytá felett kifejezett részvételt hálás köszönetét fejezi ki. Debreczen sz. kir. város tanácsa nevében 1911. április 19. Kovács József polgármester.

— **Új honvédkadémia.** A honvédtiszt kitépző intézetek tanárai Pécsen a minap konferenciára gyűltek össze, amelyen intézeteik reformjáról tárgyaltak. E konferencia eredménye az illető vármegyék és városok belevonásával Hazai honvédelmi miniszter elrendelte, hogy az eddigi két honvédkadéti iskolát feloszlassák és helyettük Nagyváradon honvédkadémiát létesítsenek. Ezenkívül a soproni honvédtőreáliskolát alreáliskolává változtatják át. Mindenesetre örvendetes, hogy honvédségünk tisztjei ezentul magasabb nivőu intézetből kerülnek ki.

— **Megjötték a fecskék.** A husvétii ünnepek alatt tisztességesen viselte magát Jupiter Pluvius. Nem esett az eső, még nem is csepegett és lényegesen felszökött hőmérséklet mellett, derült égből tűztek alá a napsugarak. Aki ezek dacára is kételkedik, hogy már most komolyan bekövetkezik a tavasz, arra egy „félhivatalos” erejével cáfoltak rá a fecskék, amelyek a napfényben cikkáztak fel és alá. A szkeptikusok hiába ujonganak, hogy egy fecske nem csinál tavaszt, mert a fecskék tömegesen jelentkeztek, hogy a házak ereszei alatt elfoglalják régi fészkeiket.

— **Pályázatok a városnál.** A rendőrségnél egy kapitányi és egy fogalmazói állás üresedett meg, melyre Domahidy Elemér főispán pályázatot irt ki. A rendőrkapitányi állásra beadták kérvényeiket Mile Pál, Komlóssy Pál dr. és ifju Ozory István tb. rendőrkapitányok, továbbá Pulczér János dr. budapesti államrendőrségi díjnok. A fogalmazói állásra pályáztak Harsányi Imre dr., Budaházy Jenő és Hortobágyi Ernő.

Átköltözés miatt hatóságilag engedélyezett

Zavatzky Leó

végkiárulás!

női és férfi divat üzletében
Debreczenben, a Bikával Szemben.

— **Tomotés.** Laber Mihály, a helyi vasút volt igazgatója, nyugalmazott máv. felügyelő meghalt Debreczenben 81 éves korában. Az elhunyt temetése tegnap délután volt.

— **A városháza előtti megállóhely.** A sok panasz folytán a város tanácsa intézkedett afelől, hogy a városháza előtti villamos megállónál lévő közveszélyes hely megnagyobbítsák. Az angol parkból mintegy méternyit elvettek s azt átalakították a megálló céljaira. A park kerítését egy kissé beljebb helyezték, ami által sokkal szélesebb a hely fel- és lezálló utasok számára.

— **Ülés az ipartestületen.** Az ipartestületen a mézárások szakosztálya április 21-én pénteken délután 3 órakor ülést tart, melyen a közönséget is közelről érintő ügyeket fognak tárgyalni.

— **A Páfy-Bakoss kiállítást meghosszabbították.** Azoknak, akik ma este fél hatkor a Páfy-Bakoss kiállítást meglátogatják, igen élvezetes és tanulságos előadást lesz alkalmuk végig hallgatni. Tóth Árpád a „Nyugat” kiváló munkatársa, a debreceni közönség előtt is igen kedvelt író és költő egy nagyon érdekes művészi témáról „A kép-nézésről” fog előadást tartani. Mindenki meg van győződve arról, hogy ez az előadás igen érdekesítő és szellemes lesz, s hogy igen becses művészeti ismeret birtokába jut, aki csak meghallgatja. Mert Tóth Árpád a legújabb, legmodernebb művészeti kérdéseknek verbeli ismerője s bizonyára eredeti, emelkedett nézőpontból fog rávilágítani témájára. A nagy érdeklődésre és vételkedvőre való tekintettel a művészek a kiállítást f. hó 23-ig, vasárnapig fogják nyitva tartani.

— **A selyembolt tolvaja.** A rendőrség megfigyelte, hogy a vásárcsarnokban és a csarnok környékén egy öregasszony az elárúsítónőknek, kofáknak és a vevőknek is igen olcsó selyembuzokat, selyem alszoknyákat, kendőket kínál megvételre és eladogat. A rendőrség aztán megfigyelte, hogy ezek a selyemholmik Vojtitz Gyula vámház-körúti ruhakereskedő és divatruház boltjából valók. Figyelmeztették Vojtitzot, aki hamarosan rájött, hogy raktárából vagy 10,000 korona értékű selyembuz, szoknya, kendő és egyéb holmi hiányzik. Megtette a feljelentést és a rendőrség ki nyomozta, hogy Szuchin Imréné Vojtitznál alkalmazott elárúsítónő már két éve lopkodja a boltból a holmit. Nagyon valószínű, hogy ebből szerzett Nagymaroson egy kis házat és kétezer koronát a takaréka is tett. Szuchinné bevallotta, hogy a holmit Wagner Sándorné adta, aki aztán elárúsította. A rendőrség mindakét asszonyt kihallgatása után letartóztatta.

— **A részeg város.** Husvétkor óriási tűz pusztított Zentán. Leégett a városháza és a templom. Arra a kérdésre, hogy hogyan eshetett meg az, hogy fényes nappal ilyen arányokat öltött a tűz, Komáromy Béla Zenta város rendőrfőkapitánya így felelt:

— Vasárnap Zentán az egész város részeg volt.

A toronyban is úgy keletkezett a tűz, hogy a toronyőr néhány pajtásával mulatott a toronyban és alighanem ekközben dobtak el egy égő gyufát vagy cigarettát. Tűzbiztonság tekintetében Zentán ázsiai állapotok uralkodnak. A városnak mindössze 4 hivatásos tűzoltója van, a többi önkéntes. A tűzoltóparancsnok pedig 3 hónapja idegbeteg és szanatóriumba fekszik.

— **Gyilkos varázssítal.** Bácskában még mindig akadnak hiszékeny emberek, akik inkább bajuk orvoslásáért kuruzslókhöz fordulnak. Így tett ifjabb Gyémánt József bacsujfalusi földmives felesége is, aki a petrócei vásáron egy házalótól egy kis üveg „orvosságot” vásárolt, amelylyel állítólag meglehet akadályozni a gyermekáldást. Rávette otthon férjét, hogy igyék a varázssítalból és a sok gyermekes családapa örömet fogadott szót. De csakhamar rosszul lett és néhány órai kínlódás után meghalt. A csendőrség most nyomozza a mérget árusító házalót.

— **Fa- és szénészállítás.** A kassai VI-ik hadtest fa- és szénészükségletét termelőktől óhajta biztosítani. Az erre vonatkozó pályázati feltételek füzete a debreceni kereskedelmi- és iparkamaránál betekinthező. Vidékiek levélben is fordulhatnak a kamarához A felvilágosítás díjtalán.

— **Nyilvános nyugtázás.** Rosinger Lajos úrtól — izr. hiiközségi elnöké történt megválasztásának évfordulóján — ötven koronát, Berényi Lajos úrtól pedig — Láber Mihály halála alkalmával koszorúmegváltás címén — tíz koronát a siketnémák intézete javára köszönettel felvettem, Govrik Béla helyettes igazgató.

— **Deszkamáglyák lángokban.** Kovásznáról jelentik: A gróf Mikes-féle részvénytársaság zaholai fűrésztelepe Erdély egyik legkiterjedtebb iparvállalata. A fűrésztelepről a vasúti állomás mellett nagy területen máglyára rakják a deszkákat és egyéb fűrészelt faanyagokat s innen szállítják azt tovább. Tegnap este hat órakor lángoszlopokat vettek észre az egyik máglyán és mire a mentési munkálathoz hozzáfogtak, egész deszkamáglyák lángokban állottak. A tűz mindinkább tovább terjedt és reggeli 5 óráig az egész raktárrészlet porrá égett. A kár egy millió koronánál is több.

— **Lopás egy üzletben.** Egy nagyszalontai fűszerüzletben minap egy reggel rémülten vették észre, hogy a boltban betörő garázdálkodott. A pénzeszűkből 300 korona hiányzott. A fiók sértetlen volt, a zár érintetlen, de meg lehetett állapítani, hogy a márványfedél felemelése révén tűntették el a pénzt. A további kutatás közben a pénztári naplóban erre a különös följegyzésre bukkantak:

Üzleti kiadás 300 korona.

Az írás csak első pillanában tetszett ismeretlennek, de hamarosan konstatálták, hogy teljesen meg egyezik az üzlet egyik kis inasának kezevonásával. Az inas, egy előkelő család gyermeke, be is vallotta, hogy éjszakára bezáratta magát a boltba s a pénzt ellopta, az üzletnyitáskor pedig észrevétlenül kisurrant. A lopott összeget elkártyázta, elmulatta. Szülei megtérítették a kárt.

— **Elhnyttak.** Az állami anyakönyvi hivatalban tegnap a következő haláleseteket jelentették be: Huszt István r. kath. 2 éves, Birinyi András ref. 1 hónapos, özv. Kovács Jánosné ref. 45 éves, özv. Sipos Mihályné ref. 75 éves, Nagy Imréné ref. 70 éves, Möriz Gyula ref. 27 éves, Laber Mihályné r. kath. 81 éves, Holkos Mária ref. 13 hónapos, Német Antal r. kath. 83 éves, özv. Tóth Mihályné ref. 76 éves, Deák György 60 éves.

Rifutó fiu fizetéssel felvétetik
lapun kszervekésztőségében

— **Zenebarátok figyelembe.** Biró Sándor, a „Musica” zongora és hangszerkereskedelmi r.-t. magyarországi vezérképviselője 3 napig városunkban a Royal-szállóban tartózkodik. Zongorák után érdeklődőket szállóbeli lakásán hagyott meghívásra készséggel meglátogat.

— **Remek választék** jó mosó zefirekből (férfi ingre és női bluzra) kartonokból, batisztokból. Gyönyörű szövet csipke tűll függönyök és storok, ágy- és asztalterítők. Kocsusz lábtörők. Divatos harisnyák és zseb-kendők. Nyári paplanok, fürdő köpenyek, fürdő lepedők és egyéb tavaszi és nyári cikkek. Férfi női és gyermek kész fehérneműek. **Menyasszonyi kelengyék.** Kardos Lászlónál Debrecen, Kossuth-u. 9. Alapított 1831. Telefon 113.

— **Méthéi János** vízvezeték, fürdőberendezés és csatornázási vállalata. Elvállalja az udvar szakszerű csatornázását a kaputól befelé, kívánat szerint, kőgagy beton vagy öntöttvascsövekkel. Tetővíz lefolyó udvari vezeték bekötését a csatornába. Fürdőberendezés, angol closet felszerelését. Jótállással jutányos áron. Műhely és iroda: Darabos-utca 54. sz. Minta üzlet: Egyháztér 5. szám. Telefon szám 321.

BUTORCSARNOK megnyilt

Hunyadi utca 17. sz.
Demetrovics palotában.
A csarnokban eladott műbutorokért
KOVÁCS GYULA
műbutorgyáros 2 évi jótállást vállal.

TÁVIRATOK.

Páris szenzációi.

A Valenzy-ügy. — **A rendjelszédelgés fejleményei.** — **Letartóztatások.**

Páris, április 19. A Valenzy-ügygel kapcsolatban Mailemonst, a Revue Diplomatique szerkesztőjét a vizsgálóbíró kihallgatás után letartóztatta. Chedane külügyminiszteriumi építész a vizsgálóbíró a Hamon-ügyben való részesség gyanúja miatt letartóztatta.

Páris, április 19. A rendjelcsalás ügyében indított vizsgálat kiderítette, hogy több képviselőnek titkárai visszaéltek a képviselők neveivel és aláírásával, hogy különböző embereket kitüntetésekhez juttassanak. Többen a titkárok közül Valenzyvel megosztották a pályázók által fizetett összegeket. Valenzy több képviselőnek nevével élt vissza, hogy a Nisan-rendhez a virágokat megkapja, melyeket azután szükség esetén tovább eladott. Clamenti 2000—5000 frankért hamis dip'omákat szállított neki.

Páris, április 19. Chedana külügy-

3 darab Jonston kévekötős aratógép Pauchly Béla

rudhordó és szállító készülékkel teljesen új, eredeti ládába csomagolva felszereléssel és munkába állítással

czégnél

darabonként 950.— koronájával eladó. Debreczen, Petőfi-tér 13. sz.

miniszteriumi építész letartóztatásával kapcsolatban a következőket jelentik: A vizsgálóbíró kihallgatta Chedane építész bizonyos disztárgyak eltűnése, valamint amiatt, hogy 30,000 franknyi összeg kiadást könyvelt el oly munkálatokra, amelyekről az illető vállalkozó csak 17,000 frankos számlát nyújtott be és egyébként is csak 8000 frankot kapott. Több más bűncselekménye is kiderült. Miután a vizsgálóbíró Chedane fölvilágosításait elégteleneknek találta, eltulajdonításokban való bűnrészesség vádjára alatt letartóztatta.

A portugál köztársaság ellen.

Lisszabon, április 19. Conceiro kapitány elbocsajtása ügyében jelentik, hogy Conceiro az egyetlen tiszt volt, aki a forradalom kitörésekor a republikánus haderőkkel szemben tényleges ellentállást fejtett ki. Röviddel ezelőtt is felhívást intézett az országhoz, melyben javasolja, hogy a nép referendum útján világosan nyilvánítsa óháját, mert a köztársaság életbeléptetése óta eltelt hat hónap alatt Portugália helyzete nem javult.

Gróf Sternberg békül.

Bécs, április 19. Az uralkodóház és a hadsereg ostroma a Reichsrathban: gróf Sternberg Albert ismét kilép a parlamenti porondra. Emlékeztet, hogy a féktelen támadások után Canossát járt, kibékült a hadvezetőséggel, megkövette a megbántott uralkodóházbeli szereplő személyiségeket és vezekléstől lemondott mandátumáról. Most gróf Sternberg visszatér a Reichsrathba. A csehországi Popotschnóban kandidáltak s tegnap már programbeszédet is mondott.

A cinkotai villamos.

Budapest, április 19. Ma délelőtt nyitották meg a villamos üzemre átalakított budapest-cinkotai helyiérdekű vasutat. A műtárgyrendőri bejárás délelőtt féltíz órakor kezdődött. A vasuti és hajózási főtulajdonosok részéről jelen volt Korompay Frigyes vasuti és hajózási biztos. A kereskedelmi miniszterium képviselője dr. Dubszky Alfréd, a fővárosé Buzay Károly tanácsjegyző voltak. A bejárás a kerépesi-uti állomáson kezdődött, ahol a váróteremben a miniszteri engedélyokiratot olvasták fel, majd Korompay Frigyes tett néhány kikötést. A vonatok nem időközi, hanem térközi menesztéssel fognak közlekedni. Azután egy három kocsiból álló különvonat ment Cinkotára, ahol felvették és aláírták a szokásos hivatalos jegyzőkönyvet. A bizottság ezután visszautazott Budapestre.

Halálos foghuzás

Hódmezővásárhely, április 19. Hódmezővásárhely egyik legelőkelőbb uriaszonya, dr. Halász Manó ügyvéd fiatal felesége, ki dr. Alföldi Lajos bajai főorvos leánya, ma délelőtt óriási kínok között meghalt. A szerencsétlen sorsú fiatal asszony nagypénteken fogat huzatott. Eközben infekció történt, úgy hogy másnapra a torka teljesen bedagadt. Két orvostanár operálta tegnap, de a vérmérgezés annyira haladt, hogy segíteni nem lehetett. A fiatal asszony valóságban megfulladt. Dr. Halász Manóné áldott állapotban volt.

— Az osztálysorsjáték mai utolsó húzáján a 600000 koronás jutalom a 2000 koronát nyert 50450 számú nyolc nyolcad sorsjegyre esett.

2000 koronát és a jutalmas 600000 koronát nyert: 50450.

2000 koronát nyertek: 3332 29226

56603 75839 102125.

1000 koronát nyertek: 5804 19178

27442 29476 54451 58874 71368 74402

94395 109337.

500 koronát nyertek: 6804 19178

47870 49864 50171 51118 56388 57112

57634 62669 76489 80640 82104 89927

98144 100578 106620.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonafőzsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, április 19.

Az árak 50 kilogrammonként

buza apr. 12'72—12'64.

buzamáj. 12'36—12'32.

buza okt. 11'06—11'04.

rozs apr. 9'38—.

rozs okt. 8'81—8'74.

zab apr. 10'41—10'34.

zab okt. 7'48—7'50.

tengeri máj. 1911. 6'29—6'20.

Tengeri júl. 1911. 6'41—6'32.

Értéktőzsde. Osztrák hitelrészvény 655'75
Magyar hitelrészvény 824'50

A burgonya termesztése.

A burgonya általában véve mély talajt kíván, s egyrészt ezért, másrészt pedig azért, mert az ősszel megszántott talaj vízfogó és víztartó képessége sokkal nagyobb, az őszi mély szántást nagyon meghálálja. Az ősszel megszántott talajt tavasszal csak boronával, avagy egyéb eszközökkel kell porhanyítani. Ha istálló trágyába akarjuk vetni, sokkalta célszerűbb azt ősszel kihordani és alászántani. Ha ez nem volt lehetséges, akkor a trágya alászántása tavaszra marad, amit azonnal kövessen a borona.

Az istálló trágya a burgonya mennyiségét emeli, de minőségét rontja. Mindenféle betegség könnyebben hatalmaskodik el az istálló trágyába vetett burgonyán. Ezért minden esetre csak nagyon érett trágyát használjunk. Ahol pedig a burgonya betegségek el vannak terjedve, ott istálló trágyát egyáltalán ne használjunk, hanem csak műtrágyát. Kötött talajon 140—150 kilogramm szuperfoszfátot és 60—100 kilogramm kén-savas ammóniát szórjunk el vetés előtt. Homokos és tőzeges talajon az említettek kivül 60—80 kilogramm 40 százalékos káli trágyát is. A szuperfoszfáttal kapcsolatos zöldtrágyázást a burgonya hálálja meg legjobban.

Ültetésre az egészséges, közepes nagyságú gumókat válasszuk ki. Minőségénél és bő termésénél fogva különösen az Agnely-féle magyar kincs, továbbá a Professor Woltmann-féle burgonya válik be nálunk legjobban. Egy fészekbe egy gumót tegyünk; nem célszerű azt elaprózni, bár takarékosági szempontból némely helyen ezt megteszik. Ültetése ne történjen korán, március végétől május elejéig ültethetjük. A sor távolság 35—75 cm., a sorokban a növény távolsága 20—35 cm. A korán érő fajta kisebb, a később érő nagyobb sor és növény távolságra ültethető. Minél kötöttebb a talaj, annál sekélyebbre kell ültetni, hogy a burgonya meleghez juthasson.

Kisebb területen legegyszerűbb kapa

után ültetni, bár ez lókapával nem kapálható, hacsak sorhúzóval ki nem jelöltük eleve a fészkeket.

Nagyobb területen olcsóbb töltőgető eke után ültetni, amidőn előre kijelöljük a sorok irányát, amelyeken a töltőgető ekevel a kívánt mélységben elkészítjük a brázdákat. A brázdába berakjuk a burgonyát és utána ugyanazon töltőgető eke egyszerre két sort betakar, majd pedig a betakart burgonya földjét a sorokkal keresztbe megboronáljuk, miáltal a talaj felülete vízszintes lesz és kevésbé szárad ki. Mindezek mellett még arra hívjuk fel az olvasó figyelmét, hogy a burgonya permetezése által nemcsak a burgonya rothadástól menhető meg a termés, de jóval nagyobb termést is biztosíthatunk. El ne mulassza tehát senki a burgonya permetezést, amelyet május végén és augusztus elején kell eszközölni, ugyanazzal a permetező anyaggal, amelyre a szőlőt szoktuk permetezni.

REGÉNY.

A régi jó világból.

Folytatás.
Kucecz csak akkor lélegzett föl könynyebben.

Ugy égette őt a zsebében levő lopott pénz és sietett is, hogy minél előbb biztos helyre rejthesse.

Háza előtt, épen, midőn a kapun be akart fordulni, egyszerre hátulról reánehézett valami a vállára. Kucecz első pillanatban azt gondolta, az égről szakadt le reá a büntető Isten nehéz mennyköve és kinos fohászszal a kapufába kellett kapaszkodnia, hogy le ne roskadjon.

— Köszönöm szöszölését gazduram, majd én is hálálatos leszek iránta, — hallatszék most egy hang, melyet azonnal Puczéreknek ismert.

De Kucecz nem birt neki feleletet adni, hanem maga után becsukva a kaput, besietett a házba.

Magda és Ilus szívszakadva várták hazakerkezését, noha mindegyiknek más-más oka volt a nyugtalanlásra.

Az emberek már mind visszatértek házi tűzhelyeikhez.

Azoktól hallották, hogy a tűz által okozott kár annyi, mint semmi, most pedig a tettest nyomozzák.

És az ő férje még nem jött haza! — töprengett Magda asszony.

Távol volt ugyan tőle azon gondolat, hogy férjének a gyújtogatásban része lenne.

De mégis aggasztotta őt hosszas elmaradása.

Ilyen veszedelmes időben a család csak akkor érzi magát jól, mikor mindnyájan együtt vannak szeretetjéi.

Ilus pedi, őh ennek iszonyu sejtelmek marcangolták a szívét.

Már rég óta meg volt rendülve atyja iránt bizalma.

Mióta először a vad indulattól elragadtatva látta, mintegy kínzó sejtelmeként élt szívében azon irtóztató gondolat, hogy mindenre képes lesz aziránt, aki haragját magára vonta.

És még igen jól emlékezett ama szavakra, melyeket egykor éjszaka Pozsár Józsefről mondott, mikor szülei gondolták, hogy ő alszik.

Pedig dehogyan aludt. Mikor az ő szerelméről, ő egyetlen boldogságáról szólnak, lehet is akkor aludnia.

Es most Pozsár József házában tűz üt ki és mikor az utcán a megrémült népség zajongani kezd, apja elkiáltja magát, hogy a faluban tűz van és szavakra olyan kárörvendő, tudta, hogy Pozsárnál lesz tűz.

Folytatjuk.

Megnyilt! Reichmann Lipót Megnyilt!

uri, női divat és gyermekruha áruháza, Piac-utca 85. sz. Royal szállóval szemben. Szabó kellékek, rövid, diszárúk, blouzok, pongyolák, selymek, a legdivatosabb dolgok olcsó árban kaphatók.

Indiai fogcsepp, a legmakacsabb fogfájást is megszünteti, ára 70 fillér.
 Tyukszem irtó, 2-3 nap alatt minden bőrkeményedést megszüntet, ára 70 fillér.
 Fagybalzsam, a legerősebb fagyást és az ezzel járó viszketétséget azonnal megszüntet, ára 70 fillér. A fentiek csakis a

Balás Ödön utóda

HARSÁNYI LAJOS

„Reménységhez“ címzett gyógyszerárában
DEBRECEN, Csapó-u. 18. sz. alatt
 kaphatók.

Padlólakk,

linóleum borostyán.

Zománc és olajban tört készfestékek mindenféle színekben, valamint egyéb gazdasági cikkek, kék uszó kenőcs, gép és hengerolaj, továbbá legolcsóbban beszerezhető

BERGER J.

festékkereskedésében, Csapó u. 10.

Jegyezze meg magának pontosan azt, hogy a

PATHEPHON

a legjobb és legtökéletesebb beszélő-gép a mely csak létezik.

Tű nélkül játszik, a lemezeket nem karcolja és nem rongálja.

Követelje határozottan, hogy a kereskedő Önnek egy tű nélküli Pathephonon játszon.

A PATHÉ FRÈRES, PARIS
világhírű cég gyártmánya.

Minden jobb kereskedőnél kapható.

Katalógus ingyen és bérmentve.

Remek új magyar felvételek.

PATHÉ FRÈRES
WIEN, I.,
KOLOWRAT-RING 9.

Paris, London, Wien, Berlin, Moskva
Szt. Pétervár, Odessa, Brüsszel,
Amsterdam, Barcelona, Milánó,
Lissabon, Bombay, Calcutta, Singa-
pore, Shangai, Tokio stb.

Könyvnyomda**Hirlapkiadóvállalat****áthelyezés**

A Stenczinger-ház lebontása folytán 1901. év óta fennálló

Könyvnyomdám

a hirlapkiadó vállalattal együtt folyó hó végén áthelyezem **Darabos-utca 7. sz.** házamba.

Ez alkalomból könyvnyomdám **szedő-gépekkel és új modern anyagokkal villamos üzemre** rendezem be, úgy, hogy a legkényesebb igényeket is minden tekintetben kielégíthetem.

A n. é. közönség további b. pártfogását kérem mély tisztelettel

Horovitz Zsigmond.

Telefon 330.

Fényképezési cikkek és levélpapírok **Piac-utca 12. sz. a. papirüzletében**

jutányos árban beszerezhetők.

Ágytollat
fertőtlenítve tisztít

HRA BÉCZY

Széchenyi-utca 42.

Telefon 323.

Fiókok: Hatvan-u. 11., Csapó-u. 30.

Díjtalan el- és hazaszállítás!

Apró hirdetések.

Reform fűzők a legdivatosabb kivitelben, ugy-szintén saját készítésű bálí bőrkeztűk, hosszú selyem keztűk, legolcsóbb árban Nagy Andrásnál Kistemplom mellett.

28 KRAJCÁRÉRT fejel férfi vagy női harisnyát BENYÁTS EMIL villanyerőre berendezett harisnyagyára. Debrecen, Tiszapalota.

Kiadó lakás. Öt szoba és hét mellékhelyiségből álló uri lakás Vigkedvü Mihály-utca 11. sz. alatt augusztus 1-től kiadó.

Eladó ház. Öt szobás és két szobás uri lakást magában foglaló, részben adómentes ház eladó. Bővebb felvilágosítás a Kereskedő Társulat titkári hivatalában (Piacz-u. 8. sz.) nyerhető.

Haltalálók, bármely eszmét olcsón kidolgozom szabadalmaztatásra. Ems. Petrozsény, Deák-bánya.

Két garnitúra gép féláron eladó, megtekinthető Balmazújvároson Jókai-köz 1. sz. alatt a tulajdonosnál.

Csizmadiamesterek csizmaszárba való papirost kiló és mázsánként olcsón beszerezhetik Horovitz Zsigmond papirtüzetében Piacz-utca 12.

Házmasternek kerestetik gyermektelen házaspár fizetéssel. Cim a kiadóhivatalba.

Postakosár fajalma franko 2-50 korona. Elek Kálmán, Sajószentpéter.

Kifutó fiu lapunk szerkesztőségébe felvétetik.

Házilag főzött különleges baracklekvárnak kilóját 2-40, mézédés szilvalekvárnak 1-—, papirhéju dió postakosaranként 4 koronáért szállít Gyümölcskivitel Csongrádról.

Fajbaromfi, fajbek, nyulak, diszgalambok, madarak, élő méhek stb.-ről érdekes és nélkülözhetetlen árjegyzéket küld bérmentve Diana-telep, Tar (Hevesm.)

Modern üzlet.

Szezon cikk: Elegáns háztartási jég-szekrények, különféle nagyság és kivitelben, egy és két ajtóval I-ső rendű gyártmány nagy választékban jótállással, jutányos áron beszerezhetők **Egyháztér 5. számú** üzletben (Nagytemplom mellett). Javítások díjtalanul eszközöltenek.

Ugyanott díszes és célszerű **mosogató asztalok,** **szobaklozetek gyengélkedők** részére a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig, **bidetsek,** **fürdőkádak, fürdőkályhák, mosdók** és minden egyéb modern fürdőszobai berendezések kaphatók.

Minden nagyhangú hirdetésnél jobban beszél a személyes meggyőződés. Kérem az érdeklődőket üzletem megtekintésére.

Máthéi János

vizvezeték, csatornázás és fürdőberendezési vállalata.

Műhely és iroda: Darabos utca 54. szám.
Telefonszám 321.

492.
1911. v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbiróságnak V. 1025/1. 1911. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Morelli Ferencz budapesti lakos részére 600 korona tőke, ennek 1910. év augusztus hó 17. uapjától számítandó 6% kamatai és az eddig összesen 87 korona 50 fillér perköltség erejéig 1910. évi szeptember hó 24-én bíróság lefoglalt és 3560 koronára becsült házibutorok, szőnyegek és egyéb tárgyakból álló ingóságok **1911. évi április hó 24 én délelőtt 1/2 10 órakor** kezdetét veendő és alperes lakásán Piacz-utczán, 5. számú háznál megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1911. évi április hó 12.

Török Péter,
bírói kiküldött.

Minden a szakmába vágó jobb kereskedésekben kapható.

Világhírű

SULEIMAN

Gummisarok

a koronajegygyel.

Főraktár Ausztria-Magyarország részére:
Hermann Hirsch-cég Wien VII/3.

AKI MÉG NEM KAPTA MEG AZ
50-ik Idényértéstitőket, kérje annak bérmentes beküldését.
Budapest, V. kerület, **KUNZ ÁRUHÁZ**

Első segítséggel teljes gyógyulást elér a **Tordy-féle 3 Király tea** által. Étvágytalanság, székrekedés, emésztési zavarok, rosszullét, szóval gyomor- és ebből eredő bajokban gyorsan hat. Epe, máj, vesebaj ellen, hosszabb használat után segít. Hurutos bántalmakat eloszlat, gyógytárban csomagja 50 fill. (10-15 használatra), Tordy-név nélküli, rossz hamisítvány. Készíti: Tordy Gy. okl. gyógyszerész, Budapest, Üllői-ut 89. szám alatt.

Royal amerikai írógép

olcsó és jól

Kérem azonnali árjegyzéket Kovács A. és Tsa cégétől

Budapest, V. kerület, Nádor-utca 26. szám.

Védjegy

Jól jár, ha
tudomásul veszi, hogy ujabban utánozzák
a valódi

Palma-kaucsuk-
cipősarok

mindenütt ismeretes, jellegzetes dobozait. Az utánozott dobozokban természetesen csak károsodást megelőző, a valódi Palma-kaucsuk-cipősarok minden dobozán látható **védjegyére ügyel!**

Védjegy

Nincs többé tyukszem!
Használja mindenki a Martin-féle tyukszem-tapaszt, mely 4-5 nap alatt a legrégebb, legmakacsabb tyukszemmet, mindenféle szemölcsöt és bőrkeményedést fájdalom nélkül biztosan eltávolít. Ezen éveken át kipróbált tyukszemirtőszert kapható a feltaláló és készítőnél **MARTIN TAMÁS** gyógyszerésznél Ujpest, Kossuth- és Deák-utca sarkán. Egy doboz ára csak 1 korona. Valódi csak az a tapasz, mely a feltaláló aláírása és pecsétje alatt jön forgalomba.

Dr. BOROVSKY-féle **Felülmulhatatlan háziszor**

BOROLIN gümőkóros, izom- és idegfájdalmak, köszvény, csúz-, ischias-, derék-, láb- szaggatások, hátszurások és égési sebek megszüntetésére. Kifünnő fertőtlenítő szer, maga az olajrész egybea óvszer is. Kapható mindenütt 1.20, 2.- és 2.50 koronás üvegekben. Előállítják: **Dr. Borovszky R. orvos és Borovszky K.** Budapest, II. kerület, Fő-utca 76. szám.

Gyertyánliget Máramaros- megye ::
a legszebb, legegészségesebb, klimatikus hegyi gyógyhely, ásványfürdő és vizgyógyintézet.
Üdözlátás szép magas fekvésű, por- és szélmentes, szellős, enyhe levegő, kitünő ivó- és könnyen emészthető tiszta vassórásványok. Teljesen berendezett vizgyógyintézet. Legradikálisabb gyógyszer: **vérzségénység,** sápkór, idegesség, neurasthenia, gyomor-bélbajok és női bántalmaknál. Kenyelmes, csinos lakások és igen jó ellátás. Igen mérsékelt árak. — Idény: május-október. Vasúti állomás: **Nagy-Bocsókó, Gyertyánliget.** — Előnyök: 1. Olcsó árak és feszületlen életmód. 2. Enyhe éghajlat és barátságos környezet. 3. Közelbi vasútállomás és jó közlekedés. Interurban telefon. **A fürdőigazgatóság.**